

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A L'ESTACIÓ DE
FRANÇA (BARCELONA)
AGOST DE 2003. Codi: 102/03

Laura Suau i Lleal

Barcelona, setembre de 2003

ÍNDEX

1. SITUACIÓ
2. CONTEXT HISTÒRIC
3. ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS
4. MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ I OBJECTIUS
5. MÈTODE DE TREBALL
6. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS
7. RESULTATS I CONCLUSIONS
8. BIBLIOGRAFIA
9. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC
10. INVENTARI DELS MATERIALS

ANNEX

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

FOTOGRAFIES I DIAPOSITIVES

DIBUIXOS CERÀMICA

PLANIMETRIA

1.- SITUACIÓ

La present intervenció arqueològica ha tingut lloc en dos solars situats entre la façana nord-est de l'Estació de França i el Passeig de Circumval·lació. Un dels solars correspon a l'aparcament de vehicles del professorat de la Universitat Pompeu Fabra, situada en un edifici adossat perpendicularment a l'estació esmentada i, l'altre, és un camp ras paral·lel a les vies de tren. L'indret, es troba en el districte de Ciutat Vella de Barcelona, a l'extrem oriental del barri de La Ribera, just al costat del Parc de la Ciutadella. En concret, s'ha treballat per mitjà de dues grans rases que travessen tots dos solars en direcció est-oest, des de la vorera de l'aparcament de la UPF, fins el pont del solar de RENFE.

2.- CONTEXT HISTÒRIC

El barri de la Ribera ha estat al llarg del temps marcat per la seva proximitat al mar. Inicialment, aquest sector estava ocupat per maresmes i rieres com la de Merdança o la riera de Sant Joan que transcorria a prop de la Via Laietana i anava a desembocar al costat de l'església de Santa Maria del Mar. En època antiga el poblament hauria estat força dispers ja que l'indret es trobava fora del recinte emmurallat de la *Colonia Julia Augusta Faventia Paterna Barcino*. Per aquest motiu, s'hi va assentar la necròpolis de la qual tenim constància que s'hauria expandit entre l'actual plaça de l'Àngel i l'església de Santa Maria del Mar. L'ocupació romana del lloc la tenim documentada des de l'època baix-imperial i sabem que va perdurar fins a l'època alt-medieval.

Ben aviat, La Ribera va esdevenir el barri marítim de la ciutat, amb un important pes en la vida social i econòmica de Barcelona. Al final del segle X i inici de la següent centúria es començà a poblar la zona que quedava fora de les muralles. És el moment en què es formen els nous nuclis de població anomenats burgs o viles noves. La Vilanova de la Mar abraçava l'entorn de l'església de Santa Maria de les Arenes, més tard coneguda amb el nom de Santa Maria del Mar.

La documentació¹ ens parla de la formació de la Vilanova de la Mar entorn al Rec, fet construir pel Comte Miró l'any 960 i anomenat, a partir d'aleshores, Rec Comtal. El seu origen prové d'una conducció d'aigua que emanava del riu Besós i una de les seves funcions bàsiques hauria estat la provisió d'aigua als diversos molins situats al llarg del seu traçat. Poc a poc, al

¹ SANPERE I MIQUEL, 1890.

seu voltant es va anar desenvolupant una àrea d'horta molt fèrtil i ben aprofitada, que anà creixent i s'anà ocupant de forma sistemàtica al llarg del segle XI. Entre els segles XII i XIII aquest nucli va ser habitat per obradors i artesans, vinculats als oficis relacionats amb el mar, i de nobles i burgesos que es van assentar als voltants del carrer Montcada.

Al segle XIII es va construir una nova fortificació que englobava els nous burgs però, no és fins el segle XIV que s'hi va incloure la Vilanova de la Mar. Al final del segle XIII l'indret experimentà un progressiu creixement urbanístic encapçalat pels ordres eclesiàstics atrets pels grans espais sense ocupar. Tota aquesta activitat configurarà una unitat administrativa anomenada Quarter del Mar. És en aquest moment que l'estructura del Rec va adquirir més importància.

De tota manera, l'ampliació de la muralla construïda per Jaume I, va deixar al descobert la façana litoral, tram que no es va fortificar fins el 1454. L'any 1438, es va concedir a la ciutat el privilegi real per iniciar la construcció d'un port, cosa que va propiciar la ràpida erosió de la part baixa de la muralla, que va acabar desfermant-se al cap de poc temps. No va ser fins el segle següent, quan l'emperador Carles V va ordenar refer la muralla del front marítim, anomenada la Muralla de Mar. Les obres van començar el 1527 i la fortificació va adquirir l'aspecte d'un ampli passeig elevat sobre d'un terraplè.

Entre els segles XV-XVII el barri continuà creixent mantenint el caràcter comercial i marítim fins que l'any 1714, després de la Guerra de Successió, s'experimentà un gran canvi: el barri de la Ribera va ser destruït per ordre directe de Felip V, amb l'objectiu d'edificar una explanada al davant del recinte fortificat de la Ciutadella. La construcció d'aquesta gran fortalesa i

l'establiment d'un territori de seguretat al seu voltant, van posar fi a una part important del barri, en concret la zona situada a ponent de l'església de Santa Maria del Mar. L'enderroc es va dur a terme entre el 1715 i 1718 i va provocar un seguit de canvis de població i urbanístics com, l'aglomeració de la població en la resta del barri i el desviament del Rec Comtal, que entre el 1717 i 1719 va passar a situar-se en l'actual carrer del Rec. La construcció de la fortalesa militar borbònica va incloure també el reforç i l'eixamplament de la Muralla de Mar. Aleshores, les grans famílies de mercaders es van anar instal·lant a l'entorn del carrer ample que, ben aviat, es va convertir en l'artèria principal del barri marítim de la ciutat.

Entre el 1878 i 1881 es va enderrocar la Muralla de Mar, i en el seu lloc es va obrir una gran avinguda anomenada Passeig Colón. El recinte murari havia esdevingut un problema higiènic que impossibilitava el creixement de la ciutat davant de l'augment del nombre d'habitants que hi residien. La població de Barcelona al segon quart del segle XIX va experimentar un creixement demogràfic molt important, en estreta relació al procés d'industrialització, sobretot del sector tèxtil. Un cop destruïda la muralla² es van presentar en concurs un seguit de projectes urbanístics per crear el que més tard s'anomenarà l'Eixample³. Amb la construcció de l'Eixample, ideada per Ildefons Cerdà, la burgesia industrial va abandonar el front marítim i es va instal·lar en la part alta de la ciutat.

Durant la Revolució de Setembre el general català Joan Prim va decretar la donació de la Ciutadella a la ciutat, per ser definitivament destruïda entre els anys 1868 i 1888. L'any 1888, amb motiu de l'Exposició Universal, es va construir un parc als terrenys de l'enderrocada Ciutadella que va fer canviar

² L'única part de muralla que avui en dia encara es conserva és la de Les Drassanes.

³ GARCÍA ESPUCHE, A. 1986, pags. 75-88

l'orientació de la vida de la ciutat. Entre el 1873 i el 1876 es va aixecar el Mercat del Born i, al seu voltant, un seguit de locals dedicats a l'emmagatzematge i venda de productes alimentaris.

Amb l'Exposició Internacional de Barcelona de l'any 1929 es van inaugurar un seguit d'edificis d'entre els que destacarem la monumental Estació de França. Aquesta nova estació es va ubicar en els terrenys ocupats per l'antiga estació de Granollers, que tenia la façana principal al Passeig de la Duana i estava situada aproximadament on ara hi ha l'ala sud de l'actual estació de França.

La construcció de les estacions de Barcelona va seguir un camí força complicat, ja que cal tenir en compte que les muralles de la ciutat no es van començar a enderrocar fins el 1854, i a més, pel lloc on arribava el tren procedent de Mataró hi havia la Ciutadella, que no es va destruir fins el 1868. La línia de Mataró es va inaugurar, l'any 1848, amb una mena de barraca per estació, situada fora de les muralles, entre la Barceloneta i la Ciutadella. L'any 1854 es va inaugurar una nova línia que unia Granollers i Barcelona. Aquesta companyia va construir la seva estació a tocar de la Muralla de Mar, al carrer d'Ocata, on antigament hi havia hagut uns rentadors públics que prenién l'aigua del Rec Comtal. L'estació de Granollers es pot considerar com l'antecessora de l'actual Estació de França.

3.- ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

L'indret on s'ha efectuat l'actual intervenció no havia estat objecte d'estudi arqueològic, però, teníem suficients indicis per preveure-hi l'existència de vestigis antics conservats en el subsòl, sobretot tenint en compte els resultats positius d'altres excavacions molt properes.

Sens dubte, l'excavació més important duta a terme en aquesta zona és la del Mercat del Born⁴, a on s'han identificat les ruïnes corresponents a una bona part de l'antic barri de La Ribera. Les excavacions han posat al descobert la trama urbana de l'època, en la qual té un lloc destacat el Rec Comtal. S'hi han trobat antics palauets gòtics, petites cases de pescadors, tallers d'artesans i d'altres habitatges, que daten des dels orígens medievals del barri (S. XIV), fins a la seva destrucció el 1716 per construir-hi la Ciutadella. El conjunt presenta un excel·lent estat de conservació, fruit de l'enderroc intencionat i del seu terraplenament per convertir l'espai en una esplanada militar davant de la Ciutadella, com a zona de seguretat. L'esplanada es va mantenir inalterada fins a la construcció del Mercat del Born entre 1873 i 1877.

De fet, entre els anys 1994 i 1998 ja es van dur a terme diversos sondeigs arqueològics⁵, tant a l'interior del mercat com als carrers circumdants, en els quals es van descobrir restes constructives de l'antic barri de la Ribera, molt similars a les descobertes en aquesta darrera intervenció arqueològica. Els resultats d'aquestes actuacions han permès de situar d'una manera fiable, el barri d'època medieval i moderna de La Ribera, la qual cosa contribueix força a conèixer més de a prop l'emplaçament d'aquelles construccions que, fins fa

⁴ Excavació iniciada el novembre de 2001 fins a l'abril de 2002 i dirigida pels arqueòlegs Pere Lluís Artigas i Antoni Fernández.

⁵ BARRASSETAS, E.; HUERTAS, J. 1994; FÀBREGAS, M.; HUERTAS, J. 1998.

poc temps, només en teníem la referència en plànols antics i documents històrics.

Altres actuacions arqueològiques fetes en aquest sector de la ciutat han donat a conèixer restes encara més antigues. En concret, l'excavació de la Plaça Comercial de l'any 1991⁶, realitzada en motiu de la construcció d'un aparcament subterrani, va aportar noves dades corresponents a la necròpolis baix-imperial i alt-medieval situada al nord-est de la ciutat romana de *Barcino*, en la seva àrea suburbana, molt a prop de l'actual carrer de la Ribera.

Finalment, cal fer referència a la intervenció preventiva duta a terme en el Parc de la Ciutadella⁷, entre l'agost de 2001 i el març de 2002, en la qual van aparèixer alguns murs relacionats amb la fortalesa militar construïda un cop acabada la Guerra de Successió. De tota manera, les rases que s'hi van fer eren molt estretes i poc profundes i, per aquest motiu, algunes de les restes descobertes van ser difícils d'interpretar.

⁶ FARRÉ, R.; SERRÁ, D. 1991.

⁷ Dirigida per l'arqueòloga Ariadna Travesset.

4.- MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ I OBJECTIUS

L'actual intervenció s'ha realitzat en motiu de la voluntat de construir un edifici per albergar la Biblioteca Provincial i Central de Barcelona, en els solars del costat nord-est de l'Estació de França. Aquest indret s'inclou en una Zona d'Interès Arqueològic i d'alt valor històric, sobretot tenint en compte la cartografia antiga a on hi apareix documentat el traçat de la línia de la muralla de mar construïda al segle XVI, per on sabem que hi travessava el Rec Comtal, i part de la muralla borbònica feta construir per Felip V a l'hora d'aixecar la Ciutadella. Amb aquests antecedents, era necessari dur-hi a terme una intervenció arqueològica de caire preventiu, prèvia a la realització d'un projecte arquitectònic. Conseqüentment, el dia 1 d'agost, es va començar el control arqueològic de tots els moviments de terra efectuats amb l'objectiu de documentar el subsòl arqueològic de l'indret.

La intervenció ha estat promoguda per l'Ajuntament de Barcelona i els treballs arqueològics s'han dut a terme sota la direcció tècnica de l'arqueòloga Laura Suau i Lleal, amb la col·laboració de 3 arqueòlegs de l'empresa ATICS S.L i els ajuts d'arqueologia per l'empresa Sapic, s.l. i amb la supervisió del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona, entre els dies 1 i 21 d'agost d'enguany.⁸ L'objectiu principal era documentar les possibles restes patrimonials i nivells estratigràfics conservats per tal de poder decidir sobre l'emplaçament i les característiques del futur projecte de la biblioteca, així com també, avaluar la importància de les restes arqueològiques amb la finalitat de protegir-les, aplicant el mínim impacte sobre d'aquestes, a l'hora de dur a terme qualsevol actuació urbanística. Finalment, aquesta intervenció servirà per determinar la necessitat d'una

⁸ Aquesta intervenció l'ha autoritzat el director general del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya per mitjà d'un permís entre el 30 de juliol i el 25 d'agost de 2003.

excavació extensiva al solar. Cal assenyalar que l'àrea intervinguda no havia estat, fins ara, objecte de cap estudi arqueològic, i per aquest motiu calia esbrinar si s'hi conservaven restes arqueològiques d'interès.

5.- MÈTODE DE TREBALL

Per tal d'aconseguir els objectius marcats, cal seguir una metodologia sistemàtica i adequada. La que s'ha realitzat en aquesta intervenció s'inspira en el mètode de registre utilitzat per E.C.Harris i per A.Carandini (Harris, 1975, 1977, 1979; Carandini 1977, 1981). Es tracta de registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen (tant els que es conserven en alçat com els que es descobreixen en el subsòl), realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom d' "Unitat Estratigràfica" (U.E.) que individualitza els uns dels altres. Cada U.E. es registra en una fitxa on s'indica: la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, la situació en les plantes i seccions i la posició física respecte a la resta d'unitats estratigràfiques amb les quals es relaciona.

Aquest mètode inclou la realització de material gràfic, compost per les plantes, alçats, seccions i un aixecament topogràfic de totes les estructures descobertes. Cal esmentar també, el tractament que donem al material que ens apareix durant els treballs d'excavació. En primer lloc, es renta amb aigua i cada peça es sigla, per tal de deixar constància del seu lloc de procedència (codi del jaciment, any i U.E a la que pertany). I en segon lloc, les peces preferents, és a dir, aquelles que tenen forma o una decoració prou important, es dibuixen i reben un número, per tal de que quedin individualitzades. Finalment, s'adjunta el material fotogràfic imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats.

El sistema de treball utilitzat va ser l'habitual en aquest tipus d'intervencions i va combinar l'excavació mecànica de rases amb una retroexcavadora, amb l'excavació científica i manual adreçada al descobriment de les restes colgades al subsòl del solar. Davant del perill imminent

d'esllavissament dels perfils es va optar per documentar topogràficament i amb fotografies les restes aparegudes, sense poder realitzar plantes detallades de cadascuna d'elles.

6.- DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

Seguint les directrius del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, vam decidir realitzar dues grans rases en sentit est-oest que abracessin tota la llargada del solar afectat. L'objectiu era localitzar les restes conservades en el subsòl que, segons la planimetria d'època moderna, transcorrien de nord-sud i obtenir una informació acurada de les seves característiques constructives, així com també, documentar la potència i composició estratigràfica del terreny.

Cal destacar que, per tal de no malmetre l'estabilitat de part del mobiliari urbà existent en l'aparcament de la UPF, no es va excavar l'espai de la vorera i es va decidir fer les dues rases plantejades en quatre trams, salvant així el tros de la balla que separa l'aparcament, del solar de RENFE. A més, en aquest darrer solar es va haver de deixar un pas per vehicles per accedir, des del Passeig de Circumval·lació, a l'Estació.

A continuació presentem els resultats obtinguts en cadascuna de les rases excavades:

RASA 1

La rasa es va plantejar en la meitat sud-oest de l'aparcament de la UPF, de forma paral·lela a les vies de tren de l'estació i va assolir una llargada total de 25 m. des de la vorera de l'edifici fins el jardinet de l'extrem sud-est del solar. Feia una amplada d'entre 3 i 4 m. i va arribar a una profunditat que, també, oscil·lava entre els 3 i 4 m. al llarg de tota la rasa, tot i que en algun punt es va rebaixar el terreny fins a uns 5,50 m., respecte del nivell de paviment actual.

L'excavació de la rasa es va fer amb l'ajut d'una màquina retroexcavadora però, en els trams on es van localitzar restes arqueològiques, es va procedir a fer els rebaixos manualment. Cal assenyalar que a vegades aquests rebaixos eren molt difícils d'efectuar a causa de la poca inestabilitat dels perfils, tots ells formats per una potent capa de sorres poc compactades. Ateses les circumstàncies, els alçats de les estructures descobertes es van haver de realitzar a partir de les fotografies captades.

La seqüència estratigràfica es va repetir uniformement al llarg de tota la rasa. En primer lloc, hi havia una capa prima de graves que regularitzaven el sòl de l'aparcament i funcionava com a nivell d'ús. Per sota, es va localitzar un estrat (U.E 100) que tenia una potència d'1,50 m. i es componia de runa constructiva i terra, barrejada amb gran quantitat de deixalles de plàstic, fustes i metalls. A continuació, va aparèixer una capa de sorres de color marró (U.E 101), de textura molt fina i solta, que feia poc més de 2 m. de gruix i va proporcionar fragments ceràmics datats d'època moderna.

Pel que fa a les estructures, un cop exhumada la U.E 100, van aparèixer un seguit de parets de formigó (U.E 102) construïdes amb la tècnica de l'encofrat i farcides en el seu interior amb un entramat de barres de ferro massís. Seguien el mateix sentit de la rasa i en l'extrem nord-oest, es van localitzar restes d'un rail de ferro adossat a un dels murs de formigó, que podria correspondre a una de les antigues vies enderrocades a l'hora de reformar l'actual Estació de França. Aquests murs, s'endinsaven en el perfil oriental de la rasa i es van localitzar de forma esglaonada, a partir d'uns 0,30 m. per sota el nivell d'ús actual (5,50 m.s.n.m.). A la banda de ponent, presentaven una mena de contraforts perpendiculars, fets també de formigó,

dels quals no en vam poder documentar el final per què continuaven baixant per sota de la cota assolida. L'esmentada construcció sembla que s'hauria assentat en la potent capa de sorres U.E 101. De fet, l'enorme inestabilitat del terreny sorrenc explicaria la necessitat de construir uns murs tant consistents i amb unes fonamentacions tant profundes.

Per sota la capa de sorres (U.E 101) i situat a l'extrem sud-est de la rasa, es va localitzar un mur (U.E 104) que s'havia aprofitat com a contrafort a l'hora de bastir l'estructura de formigó U.E 102 que, en part, se li recolzava al damunt. La part superior del mur va aparèixer a uns 3,50 m. per sota el nivell de paviment actual⁹, i estava arrasat conservant 1,70 m. d'alçada, és a dir, 6 filades per sobre de la banquetta de fonamentació. Aquesta, sobresortia del mur uns 0,30 m. i, només, se'n va descobrir una alçada total d'uns 20 cm., amb la qual cosa, desconeixem a on quedava assentat definitivament el mur U.E 104.

Es tracta d'un mur (U.E 104) traçat d'est a oest amb una amplada total d'1,60 m., que sols el vam poder descobrir en una llargada màxima de 2,50 m. Presenta la cara vista exterior al costat nord-oest, una mica atalussada i bastida amb carreus rectangulars molt regulars i ben escairats, amb les juntes ben marcades amb morter de calç. Entremig, està farcit amb pedres mitjanes i algun maó intercalat, tot ben unit amb morter de calç blanc molt endurit. La cara interior del mur mostra un aspecte força escadusser i poc uniforme, fet amb pedres grans i mitjanes, amb la cara exterior plana i col·locades en filades irregulars, amb pedres més petites fent de tascons i algun maó disposat horitzontalment.

⁹ Això és a 2,94 metres per sobre del nivell del mar.

A tocar del mur U.E 104, va aparèixer una capa d'argiles de color marró ataronjat (U.E 106) força compacta i plàstica, que va proporcionar materials ceràmics datats d'època moderna. Aquest nivell es va excavar amb la màquina retroexcavadora, però, no es va arribar a exhaurir i creiem que es tracta d'un estrat d'aportació o anivellació posterior a la construcció del mur, ja que semblava que s'adossés a la part vista d'aquest, per sobre de la banquetta de fonamentació. De tota manera, caldrà esperar a fer una excavació més acurada per determinar amb exactitud la relació física entre la U.E 106 i el mur U.E 104.

Per acabar, només assenyalar que la cota més baixa assolida a l'interior de la rasa es va situar al voltant del mur U.E 104 i va arribar als 5,20 m. respecte del paviment actual de l'aparcament, és a dir, a 0,75 m. sobre del nivell del mar. Aleshores, no es va poder aprofundir més l'excavació a causa del perill d'esllavissament dels perfils i les limitacions del braç de la retroexcavadora, que feia 5,40 m. de llargària màxima.

RASA 2

Aquesta rasa es va situar en la meitat nord-est de l'aparcament de la UPF, seguint la mateixa direcció que l'anterior, i va assolir una llargada total de 20 m., des del jardinet de l'extrem sud-est del solar fins passats uns 4 m. del jardinet situat al mig de l'aparcament. Feia una amplada d'entre 4,50 i 7 m. i va arribar a una profunditat que oscil·lava entre els 3 i 4 m. al llarg de tota la rasa, tot i que en algun punt es va rebaixar el terreny fins a uns 5,50 m., respecte del nivell de paviment actual.

L'excavació de la rasa es va fer, igualment, amb l'ajut d'una màquina retroexcavadora i en els trams on es van localitzar restes arqueològiques es van

excavar manualment. Com ja hem dit anteriorment, la poca inestabilitat dels perfils, tots ells formats per una potent capa de sorres, van dificultar enormement els treballs de documentació planimètrica de les estructures descobertes i per aquest motiu, els alçats es van haver de realitzar a partir de les fotografies captades.

La seqüència estratigràfica era igual a la descoberta en l'excavació de la RASA 1 i, també aquí, va resultar ser molt homogènia. En primer lloc, hi havia una capa prima de graves que regularitzaven el sòl de l'aparcament i funcionava com a nivell d'ús. Per sota, es va localitzar un estrat (U.E 200) que tenia una potència d'1m. i es componia de runa constructiva i terra, barrejada amb gran quantitat de deixalles de plàstic, fustes i metalls. A continuació, va aparèixer una capa de sorres de color marró (U.E 201), de textura molt fina i solta, que feia uns 2,60 m. de gruix i va proporcionar fragments ceràmics datats d'època moderna.

Pel que fa a les estructures, un cop exhumada la U.E 200, van aparèixer un seguit de parets de formigó (U.E 202) construïdes amb la tècnica de l'encofrat i farcides en el seu interior amb un entramat de barres de ferro massís. Es tractava de les fonamentacions d'un edifici enderrocat, que hauria funcionat de forma coetània a l'Estació de França. Aquests murs, s'endinsaven a ambdós perfils de la rasa i es van localitzar de forma esglaonada, a partir d'uns 0,70 m. per sota el nivell d'ús actual (5,48 m.s.n.m.). Presentaven una mena de riostres perpendiculars, formant espais quadrangulars entremig dels murs de tancament, fets també de formigó i dels quals no en vam poder documentar el final, per què continuaven baixant per sota de la cota assolida. L'esmentada construcció sembla que s'hauria assentat en la potent capa de sorres U.E 201. De fet, l'enorme inestabilitat del terreny sorrenc explica, un

cop més, la necessitat de construir unes fonamentacions tant profundes, fetes en forma de cubs per tal de fixar millor l'edifici.

Per sota la capa de sorres (U.E 202) i situat en la meitat nord-oest de la rasa, es va localitzar un mur (U.E 207) alineat amb el mur descobert en la RASA 1 (U.E 107), que presentava el mateix aparell constructiu. Estava situat a sota d'una riostra de formigó, formant part de la fonamentació de l'estructura de formigó U.E 202. La part superior del mur va aparèixer a 3,50 m. per sota el nivell de paviment actual¹⁰ i estava arrasat conservant 1,70 m. d'alçada, és a dir, 6 filades per sobre de la banquetta de fonamentació. Aquesta, sobresortia del mur uns 0,30 m. i, només, se'n va descobrir una alçada total d'uns 20 cm., amb la qual cosa, desconeixem a on quedava assentat definitivament el mur U.E 207.

L'amplada total del mur U.E 207, cal pensar que seria la mateixa que la del mur U.E 107 de la RASA 1, però aquí només n'hem descobert uns 0,85 m. per una llargada de 4,20 m. Presenta la cara vista exterior al costat nord-oest, una mica atalusada i bastida amb carreus rectangulars molt regulars i ben escairats, amb les juntes ben marcades amb morter de calç. Entremig, està farcit amb pedres mitjanes i algun maó intercalat, tot ben unit amb morter de calç blanc molt endurit. Tot sembla indicar que la cara interior del mur es conserva a sota de l'estructura de formigó U.E 202 però, de moment, no s'ha pogut comprovar.

A tocar del mur U.E 207, va aparèixer una capa d'argiles de color marró ataronjat (U.E 205) molt similar a la U.E 106 de la RASA 1 que, també, va proporcionar materials ceràmics datats d'època moderna. Com ja hem dit,

¹⁰ Això és a 2,77 metres per sobre del nivell del mar.

aquest nivell podria tractar-se d'un estrat d'aportació o anivellació posterior a la construcció del mur, ja que semblava que s'hi adossés per sobre de la banquetta de fonamentació. De tota manera, caldrà esperar a fer una excavació més acurada per determinar amb exactitud la relació física entre la U.E 205 i el mur U.E 207.

Just per sota d'aquest darrer nivell, va aparèixer la U.E 209 que podria correspondre al farciment de la rasa de fonamentació (U.E 208) del mur U.E 207. Però, a causa de la profunditat en la que es va localitzar aquest estrat, no va ser viable la seva excavació, sobretot tenint en compte el perill d'esllavissament dels perfils i les limitacions del braç de la retroexcavadora, que feia 5,40 m. de llargària màxima. Cal assenyalar que la cota més baixa assolida a l'interior de la rasa es va situar en aquest punt i va arribar als 5,50 m. respecte del paviment actual de l'aparcament, és a dir, a 0,65 m. sobre del nivell del mar.

Per últim, a pocs metres cap al sud-est del mur descrit fins ara, van aparèixer les restes força malmeses d'un altre mur (U.E 204), en direcció nord-sud, que feia 0,77 m. d'ampla i es va descobrir en una llargada màxima de 2,60 m. Aquest estava, també, situat a sota de l'estructura de formigó U.E 202 i la part més alta es va localitzar a 3,50 m. per sota del nivell de paviment actual, és a dir, a 2,94 m.s.n.m. Estava cobert pel nivell de sorres U.E 201 i s'havia bastit amb pedres grans i mitjanes, amb algun maó intercalat, tot unit amb morter de calç sorrenc i de color rosat. Ateses les circumstàncies, i tenint en compte el reduït espai del voltant a on no hi cabia la pala de la retroexcavadora, només es va poder descobrir una de les cares del mur en una alçada de 0,80m., sense poder-ne esbrinar la cota final. Amb tant poques

dades, és molt difícil de relacionar-lo amb l'anterior mur U.E 207 i determinar-ne la funció i la cronologia.

RASA 3

Aquesta rasa es va situar en la meitat sud-oest del solar de RENFE i correspon a la continuació de la RASA 1, un cop salvat el jardinet i la balla que separen ambdós solars. Feia una amplada d'entre 3 i 4 m. per una llargada de 35 m. i va arribar assolir una profunditat que oscil·lava entre els 3 i 4 m. al llarg de tota la rasa. L'excavació es va fer, igualment, amb l'ajut d'una màquina retroexcavadora i, com ja hem dit anteriorment, va ser costosa a causa de la poca estabilitat dels perfils, tots ells formats per una potent capa de sorres, que feia que s'esllavissessin contínuament.

La seqüència estratigràfica era molt similar a la descoberta en l'excavació de la RASA 1 i 2, tot i que el paviment d'aquest solar es trobava en una cota més baixa que l'anterior. En primer lloc, hi havia una capa prima de graves que funcionava com a nivell d'ús, disposada per sobre d'un estrat (U.E 300) d'un a mig metre de potència, que es componia de runa constructiva i terra, barrejada amb gran quantitat de deixalles de plàstic, fustes i metalls. A continuació, va aparèixer una capa de sorres de color marró (U.E 301), de textura molt fina i solta, que feia uns 2,60-2,90 m. de gruix i va proporcionar alguns fragments ceràmics datats d'època moderna.

Pel que fa a les estructures, un cop exhumada la U.E 300, van aparèixer un seguit de parets de formigó (U.E 302) construïdes amb la tècnica de l'encofrat i farcides en el seu interior amb un entramat de barres de ferro massís. Es tractava de les fonamentacions d'un edifici enderrocat, que hauria

funcionat de forma coetània a l'Estació de França. Aquests murs, s'endinsaven a ambdós perfils de la rasa i es van localitzar de forma esglaonada, a partir d'uns 0,30 m. per sota el nivell d'ús actual (4,77 m.s.n.m.), sense poder-ne documentar el final per què continuaven baixant per sota de la cota assolida (1,60 m.s.n.m.). L'esmentada construcció sembla que s'hauria assentat en la potent capa de sorres U.E 301. De fet, l'enorme inestabilitat del terreny sorrenc explica, un cop més, la necessitat de construir unes fonamentacions tant profundes, per tal de fixar millor l'edifici.

En la meitat nord-oest de la rasa va aparèixer, a tan sols 0,30 m. per sota del nivell d'ús actual, una galeria subterrània feta també de formigó (U.E 304). Tenia una amplada total de 4,65 m. i es va descobrir en una alçada d'uns 3 m. A la part baixa, presentava dues riestres o banquetes que s'endinsaven en els perfils de la rasa i tot plegat, estava cobert pel nivell de sorres U.E 301.

Finalment, cal assenyalar l'aparició de cables d'alta tensió, marcats en la topografia que presentem a continuació, sense cap mena de protecció ni senyalització i situats transversals a només 0,80 m. per sota del paviment en ús.

RASA 4

La darrera rasa es va obrir en la meitat nord-est del solar de RENFE, a continuació de la RASA 2 duta a terme en l'aparcament de la UPF. Es va iniciar a tocar de la balla que separa els dos solars, i va acabar en l'alçada del pont situat en l'extrem sud-est, deixant entremig un pas per a vehicles que no es va poder excavar.

Feia una amplada d'entre 3 i 5 m. per una llargada de 25 m. i va arribar assolir una profunditat d'uns 3m. al llarg de tota la rasa. L'excavació també es va fer amb l'ajut d'una màquina retroexcavadora i, com ja hem dit anteriorment, va ser costosa a causa de la poca estabilitat dels perfils, tots ells formats per una potent capa de sorres, que feia que s'esllavissessin contínuament.

La seqüència estratigràfica era molt similar a la descoberta en les altres rases. En primer lloc, hi havia una capa prima de graves que funcionava com a nivell d'ús, disposada per sobre d'un estrat (U.E 400) amb una potència d'un a mig metre, que es componia de runa constructiva i terra, barrejada amb gran quantitat de deixalles de plàstic, fustes i metalls. A continuació, va aparèixer una capa de sorres de color marró (U.E 401), de textura molt fina i solta, que feia uns 2,60-2,90 m. de gruix i va proporcionar alguns fragments ceràmics datats d'època moderna.

Pel que fa a les estructures, un cop exhumada la U.E 400, va aparèixer l'alçat d'un mur (U.E 402) situat en el perfil sud-est de la rasa, a només 0,40 m. per sota del nivell d'us actual (4,60 m.s.n.m.). S'havia construït amb pedres lligades amb formigó i encara conservava algunes bigues de fusta que el travessaven. Es tracta del mur de tancament d'un edifici enderrocat, que hauria funcionat de forma coetània a l'Estació de França. L'esmentada construcció s'assentava en la potent capa de sorres U.E 401, a 2,70 m.s.n.m., i es conserva en una alçada d'uns 2 m.

Finalment, cal assenyalar l'aparició de cables de telefònica, marcats en la topografia que presentem a continuació, sense cap mena de protecció ni senyalització i situats transversals a només 0,50 m. per sota del paviment en

ús. A més, es va localitzar un col·lector de grans dimensions, que transcorria per sota del perfil nord-est de la rasa.

7.- RESULTATS I CONCLUSIONS

L'actual intervenció estava dirigida a l'avaluació arqueològica del terreny i, per aquest motiu, es va dur a terme per mitjà de rases arqueològiques. Cal dir que amb el mètode utilitzat els resultats de l'excavació són de caràcter molt localitzat i parcial. Però, malgrat tot, les estructures descobertes destaquen pel seu gran interès històric i, tot i que no s'han pogut excavar en extensió, creiem que els resultats són rellevants perquè aporten noves dades sobre la localització i els diversos aspectes tècnics i formals del recinte emmurallat fet construir per Felip V. A més, l'aixecament topogràfic de les troballes permet ampliar el coneixement d'aquest sector de la ciutat i aportar una peça més del complex engranatge que conforma l'antiga trama urbana. El resultat de l'excavació, un cop realitzat l'estudi arqueològic dels vestigis descoberts, és el següent:

- S'han localitzat parcialment dos murs que, segons l'alineació que presenten i la tècnica constructiva utilitzada en el seu bastiment, podem afirmar que es tracta d'una mateixa estructura (U.E 104-207), de la qual en veiem només dos trams, un en cada rasa feta en l'aparcament de la UPF. El fet de localitzar aquests murs per sota d'un seguit d'estructures de formigó d'època contemporània, afegit al bon estat de conservació en què van aparèixer, ens fa pensar en la possibilitat de localitzar-lo al llarg de tot el seu traçat, un cop es dugui a terme l'excavació en extensió del solar i el desmuntatge de les parets de formigó que hi recolzen al damunt.
- Podem identificar les ruïnes descobertes amb el traçat parcialment conservat d'una de les estructures associades al recinte fortificat de la Ciutadella, situada en el sector sud-est de la ciutat i construïda a partir del 1715, un cop acabada la Guerra de Successió. Tenint en compte la morfologia del seu parament i la ubicació i orientació que presenta el mur,

creiem que la U.E 104-207 correspon al tancament oest del passadís que, segons documentació d'època moderna, s'entregava al llenç de muralla del costat de mar i comunicava la Ciutadella Militar amb la ciutat, donant sortida directe des de la fortalesa esmentada fins a un dels accessos principals de la ciutat, com era el Portal de Mar.

- La planimetria dels segles XVII i XVIII, ens mostra l'existència d'aquest passadís, que, segons els plànols, estaria format per dos murs laterals i una coberta de la qual en desconeixem la forma i les dimensions originals, amb un passadís interior per on hi podien circular diversos carruatges. En l'actual intervenció només s'ha pogut identificar un dels murs laterals, que presenta la cara vista i atalussada en el costat de ponent, i per aquest motiu creiem que es tracta del límit occidental de l'estructura. De l'altre mur no se n'ha trobat cap vestigi, bé perquè es troba fora dels límits excavats o bé perquè ha quedat a sota d'alguna paret de formigó que l'encobreix. Com que desconeixem les mesures d'aquest pany de muralla no podem extrapolar l'indret on quedaria soterrat el mur de tancament de llevant, per això cal contemplar la possibilitat de descobrir-lo un cop es rebaixin les terres de tot el solar.
- D'aquest mateix moment semblen correspondre les restes del mur (UE 204) localitzat en la RASA 2. El seu aparell constructiu era força diferent al que hem identificat com part de la muralla borbònica i la seva ubicació no queda reflectida en la documentació. Aquest, no presentava ni les mateixes dimensions ni la solidesa de l'anterior, la qual cosa dificulta enormement la seva interpretació. Cal apuntar la possibilitat de que es tracti d'un tram corresponent a un contrafort o baluard associat al llenç de muralla del segle XVIII, tot i que aquesta hipòtesi s'haurà de confirmar quan es pugui descobrir l'entorn immediat de l'estructura, tant en extensió com en alçat.

- Estratigràficament els murs descrits fins ara, estaven colgats i amortitzats per dos nivells diferenciats, un d'argiles primer i un de sorres força potent després. Es tractava d'un paquet uniforme de terres aportades, d'uns 4 m. de potència, dipositat directament sobre els murs enderrocats per tal d'aixecar el nivell del sòl i terraplenar tota aquesta àrea. Tots dos estrats van proporcionar material arqueològic datat dels segles XVIII i XIX.
- De moment, no s'ha excavat cap nivell d'ús en relació a l'esmentat passadís (U.E 104-207), ni tampoc cap estrat associat al seu moment fundacional. Tot i així, es va identificar un nivell localitzat just per sobre de la part superior de la banqueta del mur que interpretem com el possible farciment interior de la rasa de fonamentació. L'excavació d'aquest estrat podria aportar dades concloents sobre la cronologia del mur i l'aparell constructiu del seu basament.
- Cal assenyalar que la cota d'arrasament de l'estructura defensiva descrita, era molt uniforme la qual cosa fa pensar que l'enderroc es va dur a terme de forma unitària, amb l'objectiu d'alliberar aquest sector de la ciutat de muralles i bastions, en el marc de la remodelació urbanística que experimenta el barri a la segona meitat del segle XIX, quan es construeix el Mercat del Born i el Parc de la Ciutadella.
- Per sobre dels murs d'època moderna es van localitzar un seguit de parets corresponents a les fonamentacions d'un edifici contemporani a la construcció de l'Estació de França inaugurada en el marc de l'Exposició Universal de l'any 1929. Segons plànols cedits per RENFE, identifiquem aquestes estructures amb vies i fonamentacions d'un edifici de correus construït al costat de l'estació i des d'on es descarregaven les mercaderies que hi arribaven. Aquest edifici funcionava com a moll-magatzem i recolzava a sobre de l'estructura defensiva (U.E 104-207) sense destruir-la. Els seus fonaments baixen fins a més de 4 m. de profunditat, per

assentar-se amb seguretat i prevenir els perills causats per la inestabilitat del terreny. Aquestes edificacions es van enderrocar a finals del segle passat, quan es va dur a terme la remodelació de l'edifici de l'Estació de França, que va adquirir aleshores l'aspecte actual. Un cop enderrocades part de les parets de formigó, es va aplanar i condicionar el sòl per utilitzar-lo com a zona d'aparcament i altres activitats.

Per concloure aquest estudi només assenyalar que la datació proporcionada, tenint en compte els pocs nivells arqueològics associats a les estructures descobertes, es basa en la informació extreta de les fonts documentals i en l'anàlisi del sistema constructiu utilitzat pel seu bastiment. Per aquest motiu, caldrà esperar que sorgeixin noves dades arqueològiques que complementin o replantegin les tesis actuals. És del tot necessari aprofundir en aquests estudis donada la importància de la construcció, catalogada com un dels grans monuments d'època moderna, malauradament destruïda a mitjan del segle XIX a causa de les modificacions urbanístiques que va patir la ciutat.

Finalment, només insistir en la inexistència de restes arqueològiques dins les rases efectuades en el solar de RENFE on tenim constància, en les fonts escrites i cartogràfiques, que al segle XVI s'hi hauria construït el pany de muralla que protegia el costat de mar i per on hi travessava el Rec Comptal, buscant la sortida cap el mar. La manca de vestigis pot respondre a dos fenòmens, o bé a la seva complerta destrucció a l'hora de bastir la Ciutadella Militar, sobretot tenint en compte la gran envergadura que devien suposar les obres de la nova fortificació, o bé al fet de no haver assolit la cota o la ubicació exacta on es conserven les restes.

L'excavació en extensió dels dos solars, permetria una millor comprensió del funcionament d'aquest sector del barri antic de La Ribera, complementant així els estudis que recentment s'han dut a terme en el subsòl del Mercat del Born i als seus voltants. Per aquest motiu, caldrà esperar l'excavació complerta per obtenir noves dades arqueològiques i afinar en les datacions. Un cop acabada la intervenció, es van protegir les estructures descobertes amb tela geotèxtil i es van cobrir de nou les quatre rases obertes, amb el mateix sediment extret en el moment de la seva excavació.

8.-BIBLIOGRAFIA

BARRASETAS, E.; HUERTAS, J. 1994: *Memòria arqueològica de l'Antic Mercat del Born*. Inèdit.

CARRERAS I CANDI, F. 1909: "La ciutat de Barcelona" *Geografia General de Catalunya, vol. III*. Barcelona.

CIRICI, A. 1985: *Barcelona pam a pam*. Barcelona.

DDAA. 1992: "El Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme" *Catalunya Romànica, vol. XX*. Barcelona.

DDAA. 1992: "La ciutat consolidada (segles XIV-XV)" *Història de Barcelona, vol. 3*. Barcelona.

DDAA. 1992: "La ciutat a través del temps. Cartografia històrica" *Història de Barcelona, índex*. Barcelona.

DURAN I SANPERE, A. 1972: *Barcelona i la seva Història, vol. I*. Barcelona.

DURAN I SANPERE, A. 1972: "La ciutat al llarg de les seves muralles. Viatge entorn de la darrera muralla" *Barcelona i la seva Història, vol. I*. Barcelona.

FÀBREGAS, M.; HUERTAS, J. 1998: *Memòria Arqueològica de l'Antic Mercat del Born*. Inèdit.

FARRÉ, R.; SERRÀ, D. 1991: *Memòria de l'excavació a la Plaça Comercial*. Inèdit.

FLORENSE FERRER, A. 1962: "Evolución de Barcelona en la Baja Edad Media". *Cuadernos de arqueología e historia de la ciudad, III*. Barcelona.

GARCIA I ESPUCHE, A. 1986: *Espai i societat a la Barcelona preindustrial*. Barcelona.

HERNÁNDEZ, J.E.; MORA, G.; POUPLANA, X. 1990: *Arquitectura de Barcelona*. Barcelona.

HUERTAS, J.; RODRÍGUEZ, M. 2000: “Muralla medieval de Barcelona: darreres intervencions arqueològiques” *Actes del I Congrés d’arqueologia medieval i moderna a Catalunya*. Igualada.

PERELLÓ FERRER, A.M. 1996: “Defensa i fortificació” *L’arquitectura civil del segle XVII a Barcelona*. Barcelona.

ROS TORNER, 1973: *La Ribera de Barcelona*. Barcelona.

SANPERE I MIQUEL, S. 1890: *La Rodalia de Corbera*, 2 vol. Barcelona.

SANPERE I MIQUEL, S. 1905: *Los terrenos de la Ciutadela*. Barcelona.

9.- REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 100
Sector: Rasa 1	Fase: I	Cronologia: Final S.XX	
DEFINICIÓ :	Runa		
DESCRIPCI Ö :	Capa de terra barrejada amb pedres, totxanes, fustes i metalls. Apareix en tota la rasa, força compactada per sota una fina capa de graves i sorres que funcionen com a nivell d'ús actual. Té una potència d'1,50 m.		
MATERIAL DIRECTOR :	Poc material arqueològic		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	200 300 400	Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a	101 102	Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 101	
Sector: Rasa 1	Fase: III	Cronologia: XVIII-XIX		
DEFINICIÓ :	Estrat d'aportació			
DESCRIPCI Ö :	Sorres de color marró clar, soltes i molt homogènies. Composta de diverses capes, amb alguna bossada de graves i sorres de platja. Apareix a 1,50 m. per sota el nivell de paviment actual, amb una potència de més de 2 m.			
MATERIAL DIRECTOR :	Cer. vidriada, Cer. blava catalana, Cer. blava de Barcelona, Cer. de reflexes metàl·lics i Cer. d'infl. francesa			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	201 301 401	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	104 105 106	Es cobert per	100
	Talla a		Tallat per	103
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 102
Sector: Rasa 1	Fase: II	Cronologia: 1era meitat S.XX
DEFINICIÓ :	Estructura de formigó (via de tren)	
DESCRIPCI Ö :	Mur de formigó, amb barres de ferro a l'interior. Apareix en direcció est-oest al llarg de tota la rasa, a 0,40/1,11 m. per sota del nivell de paviment actual, i n'hem descobert una fondària màxima de 3,85 m., sense arribar a trobar el final. Presenta dos contraforts en la part sud-oest també fets de formigó amb la tècnica de l'encofrat i diversos esglaonaments. Amplada: 0,60/0,70 m. Presenta restes enganxades d'un riel de ferro	
MATERIAL DIRECTOR :		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a
	Rebleix a 103	Es reblert per
	Cobreix a	Es cobert per 100
	Talla a	Tallat per
	Es recolza a	Se li recolza
	S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 103
Sector: Rasa 1	Fase: II	Cronologia: 1era meitat S.XX
DEFINICIÓ :	Rasa de fonamentació de U.E 102	
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir el mur de formigó U.E 102. No s'ha pogut identificar el retall	
MATERIAL DIRECTOR :		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a
	Rebleix a	Es reblert per 102
	Cobreix a	Es cobert per
	Talla a 101 106	Tallat per
	Es recolza a	Se li recolza
	S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 104	
Sector: Rasa 1		Fase: VI	
Cronologia: 2on quart S.XVIII			
DEFINICIÓ :	Estructura defensiva		
DESCRIPCI Ö :	Mur que presenta la cara nord-oest atalusada i bastida amb carreus rectangulars grans i mitjans (de 50 cm. de llarg x 30 cm. d'alt), amb la cara exterior plana i una mica rugosa, disposats a trencajunt formant 6 filades uniformes. Tot lligat amb morter de calç blanc i endurit, amb les juntes ben marcades i una banqueteta de 0,30 m. d'amplada en la part inferior del mur. La cara sud-est presenta un alçat recte bastit amb pedres irregulars, amb algun maó intercalat i un aspecte força rudimentari. Amplada: 1,60 m. Alçada descoberta: 1,90 m. Apareix a 3,20/3,50 m. per sota del nivell d'ús actual		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	207	Equivalent a
	Rebleix a	105	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per 101
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza 102
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 105	
Sector: Rasa 1		Fase: V	
Cronologia: 2on quart S.XVIII			
DEFINICIÓ :	Rasa de fonamentació de U.E 104		
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir el mur U.E 104. No s'ha pogut identificar el retall		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 104
	Cobreix a		Es cobert per 101
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 106	
Sector: Rasa 1		Fase: IV		Cronologia: S.XVIII	
DEFINICIÓ :	Estrat d'anivellament				
DESCRIPCI Ö :	Capa d'argila de color marró ataronjat, força compacta i plàstica i amb algun carbonet. Apareix a 3,50 m. respecte el nivell d'ús actual. No es va arribar a exhaurir perquè la màquina ja no hi arribava.				
MATERIAL DIRECTOR :	Cer. vidriada, Cer. de reflex metàl·lic				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	205	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	101	
	Talla a		Tallat per	103	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a	104	Se li entrega		
Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 200	
Sector: Rasa 2		Fase: I		Cronologia: Final S.XX	
DEFINICIÓ :	Runa				
DESCRIPCI Ö :	Capa de terra barrejada amb pedres, totxanes, fustes i metalls. Apareix en tota la rasa, força compactada per sota una fina capa de graves i sorres que funcionen com a nivell d'ús actual. Té una potència de 0,95 m.				
MATERIAL DIRECTOR :	Poc material arqueològic				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	100 300 400	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	201 202	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 201	
Sector: Rasa 2	Fase: III	Cronologia: S.XVIII-XIX		
DEFINICIÓ :	Estrat d'aportació			
DESCRIPCI Ö :	Sorres de color marró clar, soltes i molt homogènies. Composta de diverses capes, amb alguna bossada de graves i sorres de platja. Apareix a 1,50 m. per sota el nivell de paviment actual, amb una potència de més de 2 m			
MATERIAL DIRECTOR :	Cer. vidriada, Cer. blava catalana, Cer. blava de Barcelona, Cer. de reflexes metàl·lics i Cer. d'infl. francesa			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101 301 401	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	204 205 207	Es cobert per	200
	Talla a		Tallat per	203
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	
Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 202	
Sector: Rasa 2	Fase: II	Cronologia: 1era meitat S.XX		
DEFINICIÓ :	Estructura de formigó (edifici moll magatzem de correus)			
DESCRIPCI Ö :	Murs de formigó, amb barres de ferro a l'interior, bastits amb la tècnica de l'encofrat. Corresponen a la fonamentació d'un edifici construït perpendicularment a l'edifici de la UPF, a partir de diversos murs formant dos grans quadrats, per tal d'assentar-se de forma segura en el terreny sorrenc d'aquesta zona. Apareixen a 0,50/0,80 m. per sota del nivell de paviment actual, i n'hem descobert una fondària màxima de 4,73 m., sense arribar a trobar el final. El mur de la façana nord és fet amb pedres lligades amb morter i ciment			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	302 402	Equivalent a	
	Rebleix a	203	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	200
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	204 207	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	201

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 203
Sector: Rasa 2	Fase: II	Cronologia: 1era meitat S.XX	
DEFINICIÓ :	Rasa de fonamentació U.E 202		
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir l'estructura de formigó U.E 202. No s'ha pogut identificar el retall		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 202
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	201 205	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 204
Sector: Rasa 2	Fase: V	Cronologia: S.XVIII- XIX	
DEFINICIÓ :	Estructura		
DESCRIPCI Ö :	Fonamentació d'un mur bastit amb pedres mitjanes i algun maó intercalat, disposades de forma irregular, amb la cara exterior més o menys plana. Lligat amb morter de calç poc consistent, de color rosat. Apareix en direcció nord-sud a uns 3,50 m. per sota el nivell d'ús actual. No s'ha pogut veure el seu final. Amplada: 0.70 m. Llargada descoberta: 3 m. Alçada descoberta: 1,50 m.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	206	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per 201
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza 202
	S'entrega a		Se li entrega 205

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 205	
Sector: Rasa 2	Fase: IV	Cronologia: S.XVIII		
DEFINICIÓ :	Estrat d'anivellament			
DESCRIPCI Ö :	Capa d'argila de color marró ataronjat, força compacta i plàstica i amb algun carbonet. Apareix a 3,50 m. respecte el nivell d'ús actual. No es va arribar a exhaurir perquè la màquina ja no hi arribava.			
MATERIAL DIRECTOR :	Cer. vidriada, Cer. de reflex metàl·lic, Cer. blava catalana, Cer. blava de Barcelona, rajola policroma			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	106	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	209	Es cobert per	201
	Talla a		Tallat per	203
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	204 207	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 206	
Sector: Rasa 2	Fase: V	Cronologia: S.XVIII-XIX		
DEFINICIÓ :	Rasa de fonamentació U.E 204			
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir el mur U.E 202. No s'ha pogut identificar el retall			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	204
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 207	
Sector: Rasa 2	Fase: VI	Cronologia: 2on quart del S.XVIII		
DEFINICIÓ :	Estructura defensiva			
DESCRIPCI Ö :	Mur que presenta la cara nord-oest atalusada i bastida amb carreus rectangulars grans i mitjans (de 50 cm. de llarg x 30 cm. d'alt), amb la cara exterior plana i una mica rugosa, disposats a trencajunt formant 6 filades uniformes. Tot lligat amb morter de calç blanc i endurit, amb les juntes ben marcades i una banqueteta de 0,30 m. d'amplada en la part inferior del mur. La cara sud-est queda a sota de l'estructura de formigó U.E 202. Amplada: 0,85 m. Alçada descoberta: 1,90 m. Apareix a 3,50 m. per sota del nivell d'ús actual i s'ha descobert en una llargada de 4,50 m.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	104	Equivalent a	
	Rebleix a	208	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	201
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	202
	S'entrega a		Se li entrega	205

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 208	
Sector: Rasa 2	Fase: VI	Cronologia: 2on quart del S.XVIII		
DEFINICIÓ :	Rasa de fonamentació U.E 207			
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir el mur U.E 207. No s'ha pogut identificar el retall			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	207 209
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 209
Sector: Rasa 2	Fase: VI	Cronologia: 2on quart del S.XVIII
DEFINICIÓ :	Rebliment de la rasa U.E 208	
DESCRIPCI Ö :	Capa argilosa de color gris que podria reblir l'interior de la rasa de fonamentació del mur U.E 207. Apareix al mateix nivell de la banquetta de fonamentació, a 5, 50 m. del nivell d'ús del solar. No es va poder excavar.	
MATERIAL DIRECTOR :		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a
	Rebleix a 208	Es reblert per
	Cobreix a	Es cobert per 205
	Talla a	Tallat per
	Es recolza a	Se li recolza
	S'entrega a 207	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 300
Sector: Rasa 3	Fase: I	Cronologia: Final S.XX
DEFINICIÓ :	Runa	
DESCRIPCI Ö :	Capa de terra barrejada amb pedres, totxanes, fustes i metalls. Apareix en tota la rasa, força compactada per sota una fina capa de graves i sorres que funcionen com a nivell d'ús actual. Té una potència de 0,60 m.	
MATERIAL DIRECTOR :		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a 100 200	Equivalent a
	Rebleix a	Es reblert per
	Cobreix a 301 302	Es cobert per
	Talla a	Tallat per
	Es recolza a	Se li recolza
	S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 301	
Sector: Rasa 3	Fase: III	Cronologia: S.XVIII-XIX		
DEFINICIÓ :	Estrat d'aportació			
DESCRIPCI Ö :	Sorres de color marró clar, soltes i molt homogènies. Composta de diverses capes, amb alguna bossada de graves i sorres de platja. Apareix a 0,60 m. per sota el nivell de paviment actual, amb una potència de més de 4,20 m			
MATERIAL DIRECTOR :	Rajola de cartabó, Cer. blava de Barcelona, Cer. reflex metàl·lic, Cer. blava catalana			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101 201 401	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	300
	Talla a		Tallat per	303 305
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	302 303	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 302	
Sector: Rasa 3	Fase: II	Cronologia: 1era meitat S.XX		
DEFINICIÓ :	Estructura de formigó (edifici moll-magatzem de correus)			
DESCRIPCI Ö :	Murs de formigó, amb barres de ferro a l'interior, bastits amb la tècnica de l'encofrat. Corresponen a la fonamentació d'un edifici construït perpendicularment a l'edifici de la UPF, a partir de diversos murs que fan de riostres, per tal d'assentar-lo de forma segura en el terreny sorrenc d'aquesta zona. Apareixen a 0,25 m. per sota del nivell de paviment actual, i n'hem descobert una fondària màxima de més de 3 m., sense arribar a trobar el final. Dos dels murs són fets amb pedres lligades amb morter i ciment			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	202 402	Equivalent a	
	Rebleix a	303	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	300
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 303	
Sector: Rasa 3		Fase: II		Cronologia: 1era meitat S.XX
DEFINICIÓ :	Rasa fonamentació de la U.E 302			
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir l'estructura de formigó U.E 302. No s'ha pogut identificar el retall			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per 302	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a 301		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 304	
Sector: Rasa 3		Fase: II		Cronologia: 1era meitat S.XX
DEFINICIÓ :	Estructura de formigó (galeria subterrània)			
DESCRIPCI Ö :	Galeria traçada en sentit nord-sud, amb les parets de formigó rectes i coberta superior plana. Apareix a 0,30 m. per sota del nivell d'us actual. Presenta dues riostres tipus banquetta a cada costat que no arriben a tocar el mur			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per 300	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 305
Sector: Rasa 3	Fase: II	Cronologia: 1era meitat S.XX
DEFINICIÓ :	Rasa de fonamentació de la U.E 304	
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir l'estructura de formigó U.E 304. No s'ha pogut identificar el retall	
MATERIAL DIRECTOR :		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a
	Rebleix a	Es reblert per 304
	Cobreix a	Es cobert per
	Talla a 301	Tallat per
	Es recolza a	Se li recolza
	S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 400
Sector: Rasa 4	Fase: I	Cronologia: Final S.XX
DEFINICIÓ :	Runa	
DESCRIPCI Ö :	Capa de terra barrejada amb pedres, totxanes, fustes i metalls. Apareix en tota la rasa, força compactada per sota una fina capa de graves i sorres que funcionen com a nivell d'ús actual. Té una potència de 0,50 m.	
MATERIAL DIRECTOR :		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a 100 200 300	Equivalent a
	Rebleix a	Es reblert per
	Cobreix a 402 404	Es cobert per
	Talla a	Tallat per
	Es recolza a	Se li recolza
	S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 401		
Sector: Rasa 4		Fase: II		Cronologia: 1era meitat S.XX	
DEFINICIÓ :	Estrat d'aportació				
DESCRIPCI Ö :	Sorres de color marró clar, soltes i molt homogènies. Composta de diverses capes, amb alguna bossada de graves i sorres de platja. Apareix a 0,60 m. per sota el nivell de paviment actual, amb una potència de més de 4,20 m				
MATERIAL DIRECTOR :	Cer. blava de Barcelona, Cer. reflex metàl·lic, Cer. blava catalana				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101 201 301		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	404
	Talla a			Tallat per	403
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 402		
Sector: Rasa 4		Fase: II		Cronologia: 1era meitat S.XX	
DEFINICIÓ :	Mur de tancament nord-est de l'edifici del moll-magatzem de correus				
DESCRIPCI Ö :	Mur traçat en direcció est-oest, bastit amb pedres mitjanes, irregulars i lligades amb ciment. Presenta un seguit de forat a on s'hi ha trobat restes de les bigues de fusta de l'edifici. Apareix a 0,40 m. per sota del nivell d'ús actual del solar				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	202 302		Equivalent a	
	Rebleix a	403		Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	400
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	404
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 403	
Sector: Rasa 4		Fase: II		Cronologia: 1era meitat del S.XX
DEFINICIÓ :	Rasa de fonamentació de la U.E 402			
DESCRIPCI Ö :	Rasa feta en el moment de construir l'estructura de formigó U.E 304. No s'ha pogut identificar el retall			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per 402	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a 401		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 404	
Sector: Rasa 4		Fase: II		Cronologia: 1era meitat del S.XX
DEFINICIÓ :	Paviment de panots			
DESCRIPCI Ö :	Panots petits i rectangulars que corresponen al paviment del pati de carruatges situat al costat nord-est de l'edifici del moll-magatzem de correus			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a 401		Es cobert per 400	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

10.- INVENTARI DELS MATERIALS

UE	SECTOR	NÚM	FRAGMENTS	CODI	DEFINICIÓ FRAGM.	FORMA	TÈCNICA	PASTA	DECORACIÓ E	DECORACIÓ I	ACABAT E	ACABAT I
101	1		2	14003	NA	FIN	TO	AR			VI	
101	1		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
101	1		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
101	1		1	14003	AN	OLL	TO	AO			VI	
101	1		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
101	1		1	14003	PE	FIN	TO	AO				VI
101	1		1	14003	FO	FIN	TO	AO				VI
101	1		3	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
101	1		1	14003	VO	PDA	TO	AO				VI
101	1		2	14003	VO	PDA	TO	AO				VI
101	1		1	14003	PS	GRE	TO	AO			VI	VI
101	1		2	14003	VO	CSS	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14003	VO	CSS	TO	AO			VI	VI
101	1		5	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
101	1		4	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
101	1		3	14002	PE	FIN	TO	AO				
101	1		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	
101	1		1	14005	VO	OLL	TO	GO				
101	1		1	14005	SF	FIN	TO	GO				
101	1		1	14005	SF	FIN	TO	AR				
101	1		1	14100	VO	ESC	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14100	NA	EOR	TO	AO			VI	VI
101	1	2	1	14208	FO	ESC	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14107	PE	PAT	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14125	FO	ESC	TO	AO			VI	VI

CODI EXC. 102-03

101	1		1	14103	SF	PDA	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14103	NA	EOR	TO	AO			VI	VI
101	1		1	50030								
101	1		1	50032								
101	1		1	50008								
101	1		1	50008	PE	MOR						
101	1		1	60058								
101	1		1	60051								
101	1		1	14003	VO	BAC	TO	AO				VI
101	1		1	14003	BR	FIN	TO	AO			VI	
101	1		1	15000	TPT							
101	1		1	14103	SF	PAT	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14305	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14002	SF	FIN	TO	AO				
101	1		1	14002	VO	FIN	TO	AO				
101	1	1	1	14201	VO	ESC	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14208	NA	EOR	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14200	VO	PAT	TO	AO			VI	VI
101	1		1	14200	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
106	1		2	14003	VO	CSS	TO	AO				VI
106	1		5	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
106	1		1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
106	1		1	14002	PE	FIN	TO	AO				
106	1		1	14005	VO	OLL	TO	AR				
106	1		1	14005	SF	FIN	TO	AR				
106	1		1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
106	1		1	14208	FO	PAT	TO	AO			VI	VI
201	2		1	14003	SF	FIN	TO	AO	IN		VI	VI
201	2		3	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
201	2		12	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
201	2		2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
201	2		1	14003	FO	FIN	TO	AO				VI

201	2		1	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
201	2		1	14003	FO	GRE	TO	AO				VI
201	2		1	14003	PE	GIB	TO	AO				VI
201	2		1	14003	FO	GIB	TO	AO				VI
201	2		4	14003	VO	OLL	TO	AO			VI	VI
201	2		4	14003	VO	PDA	TO	AO				VI
201	2		1	14003	VO	CSS	TO	AO			VI	VI
201	2		2	15000	TPT							
201	2		3	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
201	2		1	14003	AN	FIN	TO	AO				VI
201	2		6	14002	SF	FIN	TO	AO				
201	2		1	14002	VO	BAC	TO	AO				
201	2		1	14002	PE	FIN	TO	AO				
201	2		2	14100	FO	ESC	TO	AO			VI	VI
201	2		1	14005	SF	FIN	TO	AR				
201	2		1	50030								
201	2		1	14103	FO	FIN	TO	AO			VI	VI
201	2		1	14120	VO	PAT	TO	AO			VI	VI
201	2		3	14103	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
201	2		1	14103	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
201	2		1	14107	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
201	2		1	14201	VO	PAT	TO	AO			VI	VI
201	2	1	1	14103	PE	PAT	TO	AO			VI	VI
201	2		1	14002	VO	FIN	TO	AO			EN	
201	2		1	60058								
201	2		1	50032								
205	2		2	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
205	2		3	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
205	2		1	14003	VO	GRE	TO	AO				VI
205	2		3	14003	VO	PDA	TO	AO				VI
205	2		1	14003	PE	FIN	TO	AO				VI
205	2		1	14003	FO	FIN	TO	AO				VI

CODI EXC. 102-03

205	2		2	14003	PE	FIN	TO	AO				VI
205	2		1	14003	BR	FIN	TO	AO			VI	
205	2		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
205	2		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
205	2		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
205	2		4	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
205	2		2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	
205	2		4	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
205	2		1	14003	SF	MOR	TO	AO			VI	VI
205	2		1	14003	NA	GER	TO	AO			PE	VI
205	2		1	15000	TPT							
205	2		4	14002	SF	FIN	TO	AO				
205	2		1	14002	FO	GER	TO	AO				
205	2		2	14002	NA	FIN	TO	AO				
205	2		1	14005	VO	GER	TO	AR				
205	2		1	14005	BR	FIN	TO	AR				
205	2		2	50032								
205	2		1	14252	SF	FIN	TO	AO				
205	2		2	14120	VO	PDA	TO	AO				
205	2		1	14125	VO	PDA	TO	AO				
205	2		2	14125	FO	PDA	TO	AO				
205	2		1	14119	SF	PDA	TO	AO				
205	2		1	14103	SF	PAT	TO	AO				
205	2		2	14103	SF	FIN	TO	AO				
205	2		1	50030								
205	2		1	14102	SF	PAT	TO	AO				VI
205	2		1	14102	PE	PAT	TO	AO				VI
205	2		1	14100	NA	OR	TO	AO			VI	VI
205	2		2	14100	FO	ESC	TO	AO			VI	VI
205	2		2	14100	SF	PAT	TO	AO			VI	VI
205	2		1	14103	VO	PAT	TO	AO			VI	VI
205	2		2	14208	SF	FIN	TO	AO			VI	VI

205	2		1	14201	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
205	2		1	60051								
205	2		1	60051								
301	3		1	50032								
301	3		1	14003	FO	GIB	TO	AO				VI
301	3		1	14003	AN	FIN	TO	AO				VI
301	3		1	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
301	3		1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI	VI
301	3		1	14003	VO	CSS	TO	AO				VI
301	3		1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
301	3	1	1	14003	PS	PDA	TO	AO				VI
301	3		1	14003	AG	TAP	TO	AO			VI	
301	3		1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
301	3		1	14003	NA	ESF	TO	AO			VI	
301	3		1	14100	FO	ESC	TO	AO			VI	VI
301	3		2	14002	SF	FIN	TO	AO				
301	3		1	14005	SF	FIN	TO	AR				
301	3	2	1	14102	PE	PAT	TO	AO				VI
301	3		2	14103	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
301	3		1	14201	VO	PAT	TO	AO			VI	VI
301	3		1	14201	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
401	4		1	14003	BE	GER	TO	AO			VI	
401	4		1	14003	SF	TAP	TO	AO			VI	
401	4		1	14003	PE	FIN	TO	AO				VI
401	4		4	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
401	4		2	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	
401	4		1	14003	BR	FIN	TO	AO			VI	
401	4		6	14003	SF	FIN	TO	AO				VI
401	4		7	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	
401	4		4	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	
401	4		2	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
401	4		1	14003	FO	FIN	TO	AO				VI

401	4	2	14003	VO	OLL	TO	AO				VI
401	4	2	14003	VO	PDA	TO	AO				VI
401	4	1	14003	NA	GET	TO	AO				VI
401	4	1	14003	PS	GRE	TO	AO			VI	VI
401	4	2	14003	VO	GIB	TO	AO				VI
401	4	1	14003	VO	PAT	TO	AO				VI
401	4	1	14003	NA	FIN	TO	AO				VI
401	4	1	14252	VO	PLA	TO	AO			VI	VI
401	4	1	14100	FO	ESC	TO	AO			VI	VI
401	4	1	14100	OR	ESC	TO	AO			VI	VI
401	4	4	14100	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
401	4	5	15000	TPT							
401	4	2	14005	PE	FIN	TO	AR				
401	4	1	14005	SF	FIN	TO	AR				
401	4	3	14002	SF	FIN	TO	AO				
401	4	1	14002	VO	GIB	TO	AO				
401	4	2	14002	SF	FIN	TO	AO			PE	
401	4	1	14118	VO	TAS	TO	AO				
401	4	1	14102	SF	FIN	TO	AO				VI
401	4	1	14114	FO	PAT	TO	AO			VI	VI
401	4	1	14120	VO	PAT	TO	AO			VI	VI
401	4	1	14107	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
401	4	4	14103	SF	FIN	TO	AO			VI	VI
401	4	1	14208	VO	ESC	TO	AO			VI	VI
401	4	1	14200	FO	ESC	TO	AO			VI	VI
401	4	2	14201	SF	ESC	TO	AO			VI	VI
401	4	1	50032								
401	4	1	50030								
401	4	1	60051								
401	4	2	60058								

decoració d'orla indeterminada, amb cercles concèntrics en la carena del plat
decoració amb el motiu dels travessers, motiu interior indeterminat
rajola decorada a trepa amb motius geomètrics en blau sobre blanc
decorada amb motius vegetals en verd, groc i blau sobre blanc
marbre blanc
marbre blanc
banya de bòvid tallada a la punta
vidriat melat
vidriat marró
decoració indeterminada
decoració indeterminada
presenta la part superior de la vorada decorada amb pessics
presenta una nansa d'orelleta, amb decoració de motius vegetals i florals
decoració malmesa
decoració indeterminada
vidriat marró
vidriat marró
vidriat melat
decoració externa amb cercles concèntrics amb reflex
vidriat verd gòtic a l'exterior i melat a l'interior, amb línies incises i pentinat a l'exterior
vidriat verd
vidriat marró
vidriat verd fosc
vidriat marró

vidriat marró
vidriat marró
vidriat melat
vidriat melat
vidriat marró
vidriat marró
vidriat marró, amb nansa
vidriat marró
vidriat melat
decoració geomètrica amb sanefa negativa en blau a trepa
decoració de motius indeterminats
decoració indeterminada
decoració indeterminada en blau i groc
decoració central amb motiu floral en blau
decoració de doble filet concèntric a la vora
decoració d'un cap femení en blau i groc
engalba groga
decoració floral dins d'un registre en blau, ocre, verd i groc, sobre blanc
vidriat marró
vidriat melat
vidriat verd
vidriat marró
vidriat marró
vidriat verd

vidriat melat
vidriat verd
vidriat verd
vidriat marró
vidriat melat
vidriat marró
vidriat verd
vidriat melat
vidriat verd, amb nervi lateral
decoració exterior pentinada, vidriat int. Melat
possible regadora
decorada amb motius geomètric i florals, en verd, groc i blau
decoració indeterminada
decoració de mates d'herba
decoració de motius indeterminats
decoració geomètrica de blau sobre fons blanc
decoració de motius de palmes
decoració central d'estrella amb motius geomètrics semiesfèrics
decoració d'orla de doble filet concèntric, amb motius geomètrics en blau i groc
a l'exterior cercles concèntrics en reflex

decoració amb motius vegetals
banya de bòvid
fragment de cap de fèmur
rajola de cartabó o vela de vaixell
vidriat verd
vidriat marró
vidriat verd
vidriat marró
vora ansada, vidriat marró
vidriat marró
vidriat marró
vidriat verd
vidriat verd
vidriat verd a l'exterior, nansa en forma de merlet
decoració central de raigs d'estrella
decoració indeterminada
decoració geomètrica indeterminada
decoració amb un registre amb motius geomètrics indeterminats
vidriat melat
vidriat melat
vidriat melat
vidriat melat
vidriat melat
vidriat melat
vidriat melat
vidriat marró
vidriat verd
vidriat marró
vidriat marró

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

- FOTOGRAFIES I DIAPOSITIVES
- MATERIAL CERÀMIC
- PLANIMETRIA

1. Foto general de situació on es veu la façana nord-est de l'Estació de França

2. Vista general de l'indret on s'ha treballat, al fons es veu l'edifici de la UPF

3. Vista aèria del solar en el curs de l'excavació de les rases arqueològiques

4. Vista de la RASA 1 un cop excavada, on es veu l'estructura de formigó (U.E 102) i la part superficial del mur U.E 104

5. Detall de les restes d'un riel corresponent a una via de tren, apareguda en la RASA 1

6. Vista frontal de l'estructura defensiva U.E 104, descoberta en la RASA 1 per sota l'estructura de formigó U.E 102

7. Vista aèria de l'estructura U.E 104, on s'observa la profunditat en la què va aparèixer dins la RASA 1

8. Detall de l'alçat de la cara nord-oest de l'estructura defensiva U.E 104, de la RASA 1

9. Detall de l'alçat de la cara sud-est de l'estructura defensiva U.E 104, de la RASA 1

10. Vista zenital de l'estructura defensiva U.E 104, de la RASA 1

11. Vista general de la RASA 2, des de l'oest, un cop excavada, on s'hi observa l'estructura de formigó U.E 202

12. Vista frontal de la cara nord-oest de l'estructura defensiva U.E 207, descoberta en la RASA 2, per sota l'estructura de formigó U.E 202

13. Detall de l'estructura defensiva U.E 202 i les parets de formigó que hi recolzen

14. Detall de l'alçat de la cara nord-oest del mur U.E 207, descobert en la RASA 2

15. Vista zenital del mur U.E 204, aparegut en la RASA 2 per sota l'estructura de formigó U.E 202

16. Detall de les parets de formigó localitzades a l'interior de la RASA 3

17. Vista frontal de la galeria subterrània localitzada perpendicularment a l'interior de la RASA 3

18. Vista frontal de l'alçat de la paret U.E 402, descoberta sota del perfil de la RASA 4

19. Detall del cobriment del mur U.E 104, abans de tapar la RASA 1

20. Detall del cobriment del mur U.E 207, abans de tapar la RASA 2

DIAPPOSITIVES

Llistat de les Diapositives:

- 1.- Vista des de l'oest del mur U.E 104 i l'estructura de formigó U.E 102
- 2.- Vista des del nord del mur U.E 104, situat dins la RASA 1
- 3.- Alçat de la cara nord-oest del mur U.E 104
- 4.- Alçat de la cara nord-oest del mur U.E 104
- 5.- Vista des de l'est del mur U.E 104 i l'estructura de formigó U.E 102
- 6.- Alçat de la cara sud-est del mur U.E 104
- 7.- Alçat de la cara sud-est del mur U.E 104
- 8.- Vista zenital de la part superior del mur U.E 104
- 9.- Vista des de l'est del mur U.E 207 i l'estructura de formigó U.E 202, situats en la RASA 2
- 10.- Vista zenital de la part superior de l'estructura U.E 207
- 11.- Alçat de la cara nord-est de l'estructura U.E 207
- 12.- Alçat de la cara nord-est de l'estructura U.E 207

MATERIAL CERÀMIC

Llistat de les ceràmiques dibuixades:

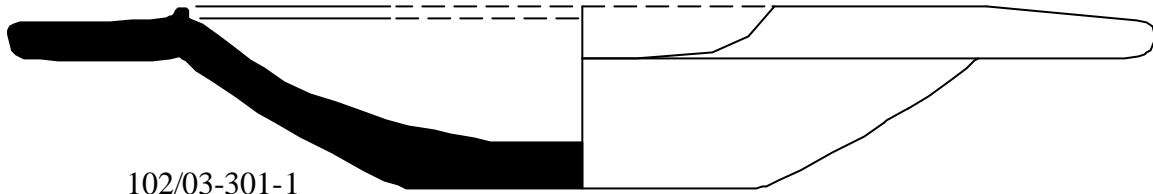
102/3-301-1 Perfil sencer d'un plat d'ala. Ceràmica oxidada vidriada de color marró a l'interior. Pasta ataronjada amb vacuoles mitjanes i desgreixant de quars i mica.

102/03-201-1 Peu de plat de ceràmica blava catalana, decorada amb un motiu central figuratiu femení en blau i groc sobre fons blanc. Pasta beige amb desgreixant de mica i petites vacuoles de quars.

102/03-101-1 Vora d'escudella d'orelletes de ceràmica catalana de reflex metàl·lic. Decorada amb motius vegetals i florals. Pasta ataronjada , compacta i amb desgreixant de quars i mica.

102/03-301-2 Peu de plat de ceràmica blava de Barcelona, decorada amb el motiu central radial d'un raig d'estrella. Pasta ataronjada, amb vacuoles i mica daurada.

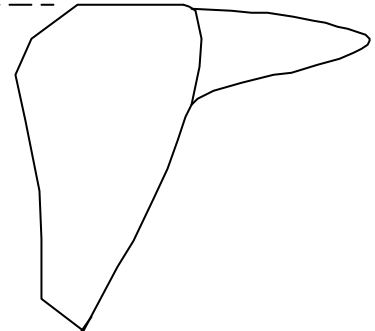
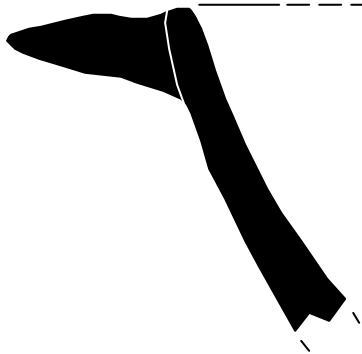
102/03-101-2 Fons d'una escudella de ceràmica catalana de reflex metàl·lic, decorat amb pinzell pinta. Pasta beige.

102/03-301-1

102/03-201-1

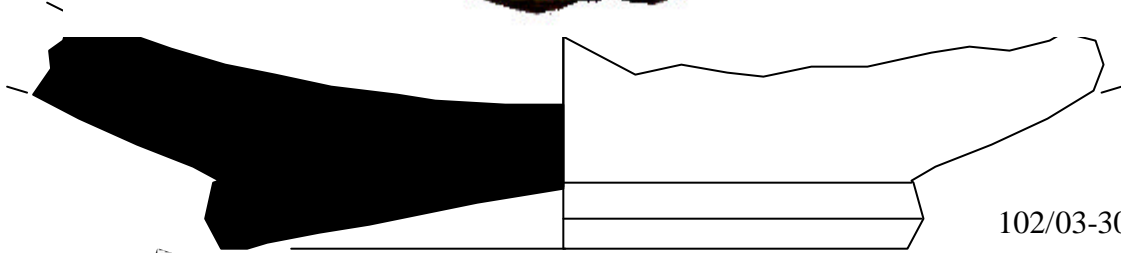

102/03-101-1

Institut de cultura: MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

Atics
Gestió i Difusió de Patrimoni Arqueològic i Històric

102/03-301-2

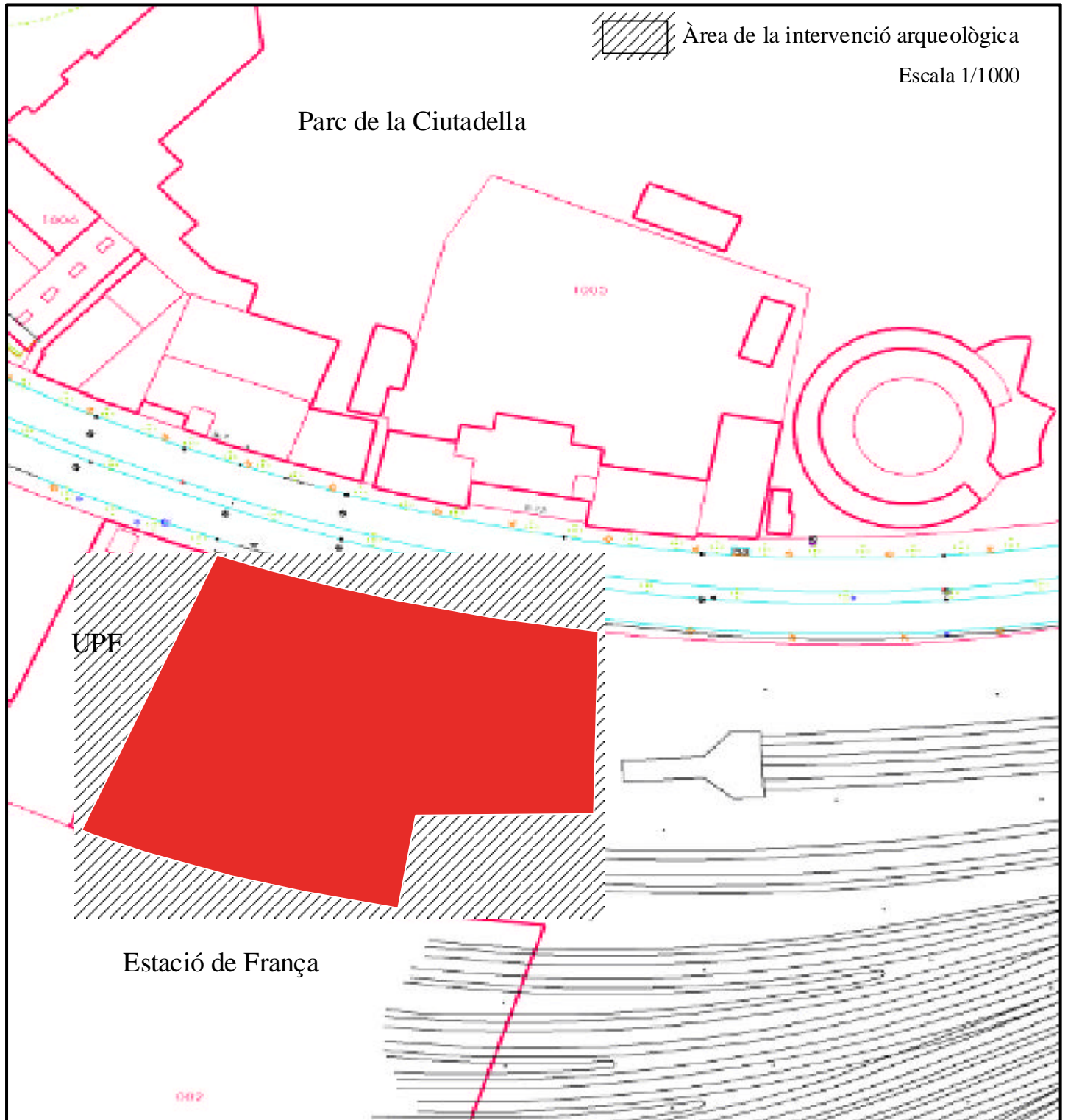
102/03-101-2

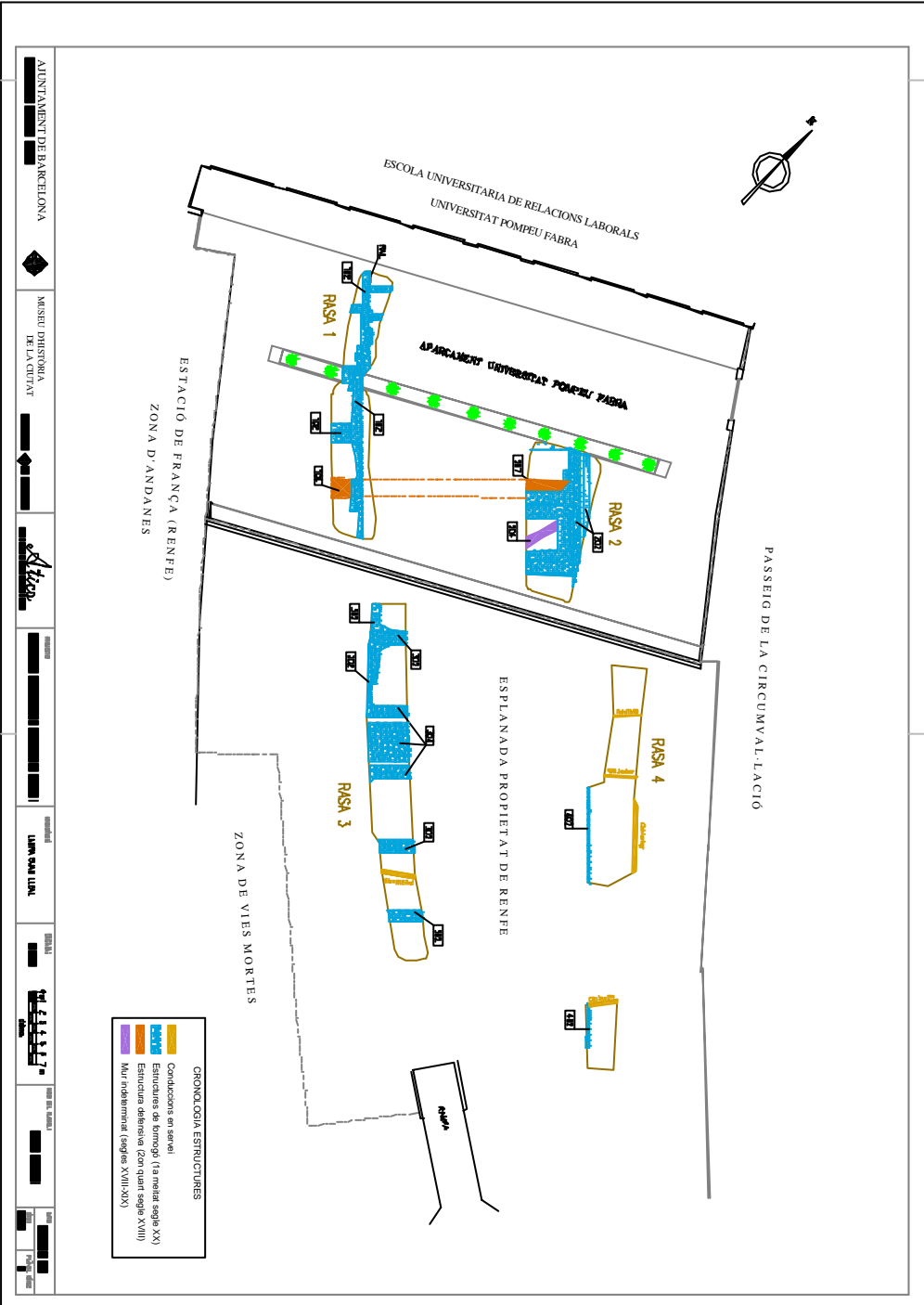

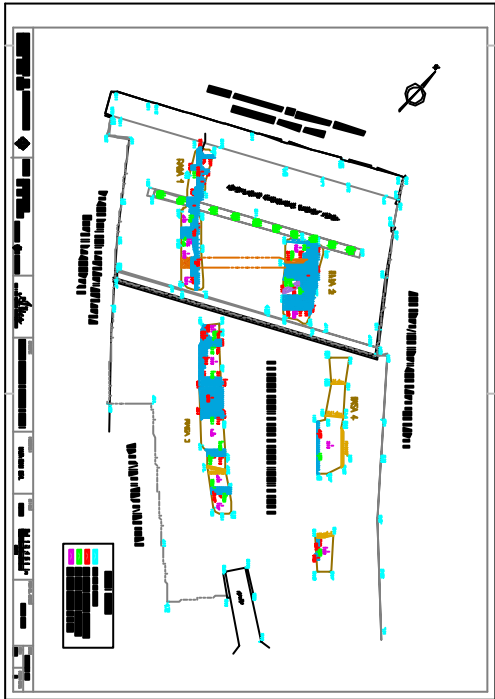
Institut de cultura: MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

Atics
Gesitè i Oficina de Patrimoni Arqueològic i Històric

Plànol de situació de l'àrea d'intervenció arqueològica

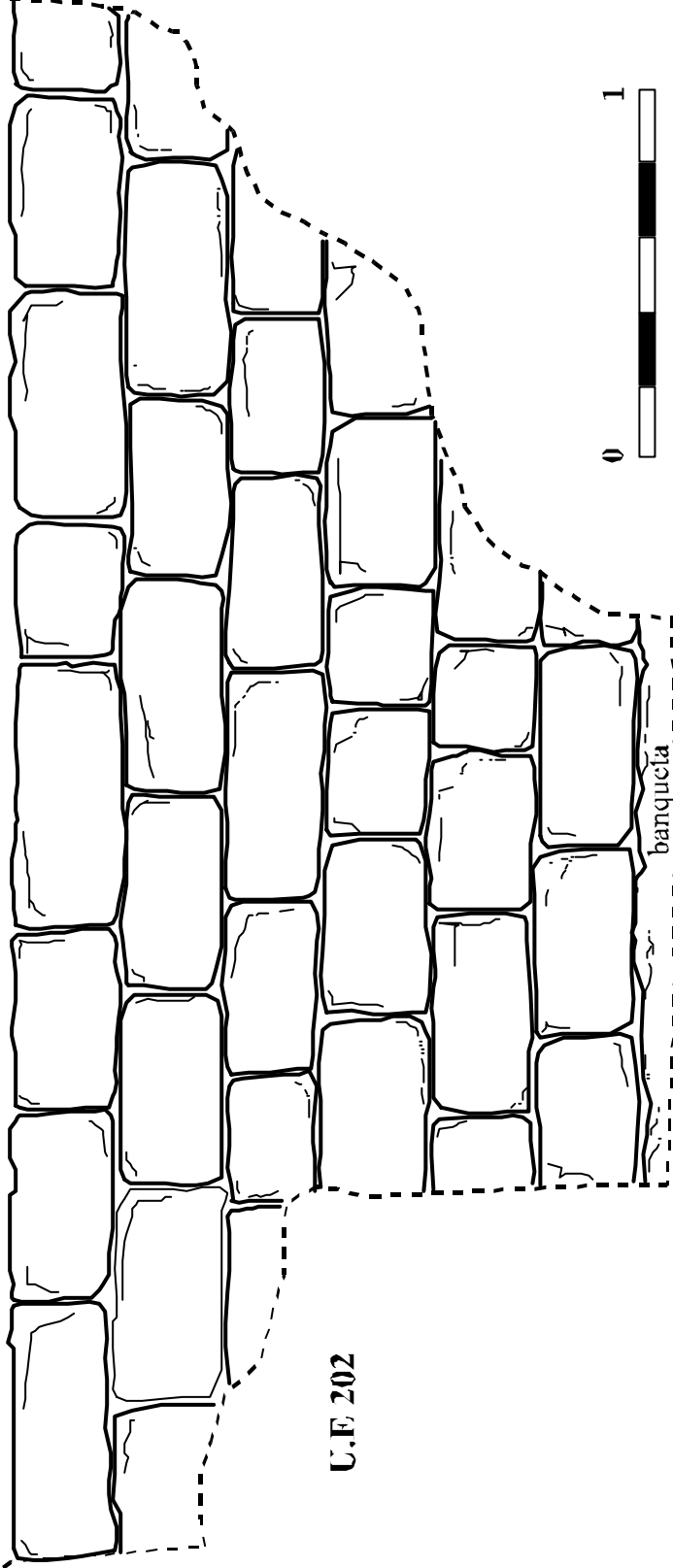

U.E 207

Alçat nord-oest

2,60 m +
(s.n.m)

U.E 202

banquicia

Institut de

**Cultura : MUSEU D'HISTÒRIA
DE LA CIUTAT**

Alícia

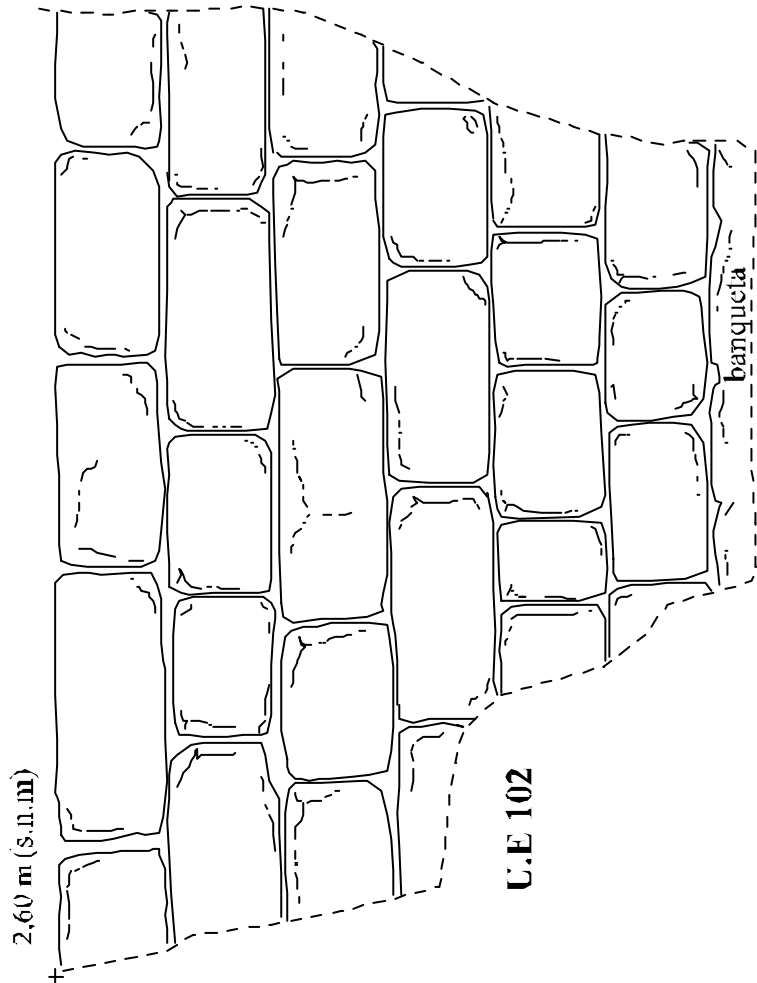
Centre i Direcció de Patrimoni
Arqueològic i Històric

SERVEI D'ARQUEOLOGIA

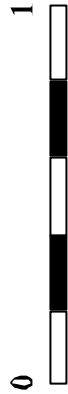
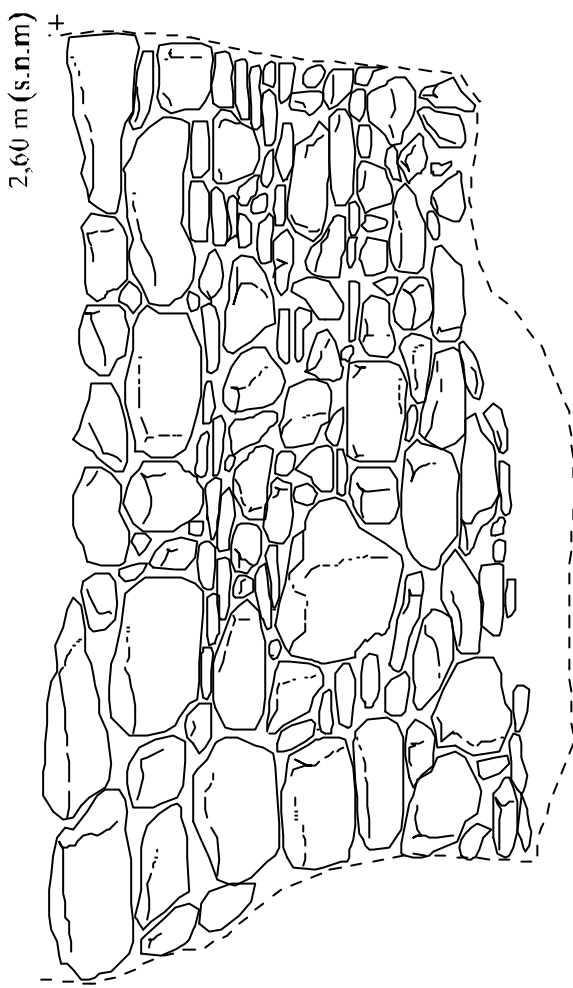
ESTACIÓ DE FRANÇA, BARCELONA codi: 102/03

Alçat nord-oest de la U.E 207 Escala 1:20

U.E 104 Alçat nord-oest

U.E 104 Alçat sud-est

Institut de

**Cultura: MUSEU D'HISTÒRIA
DE LA CIUTAT**

SERVEI D'ARQUEOLOGIA

Mica

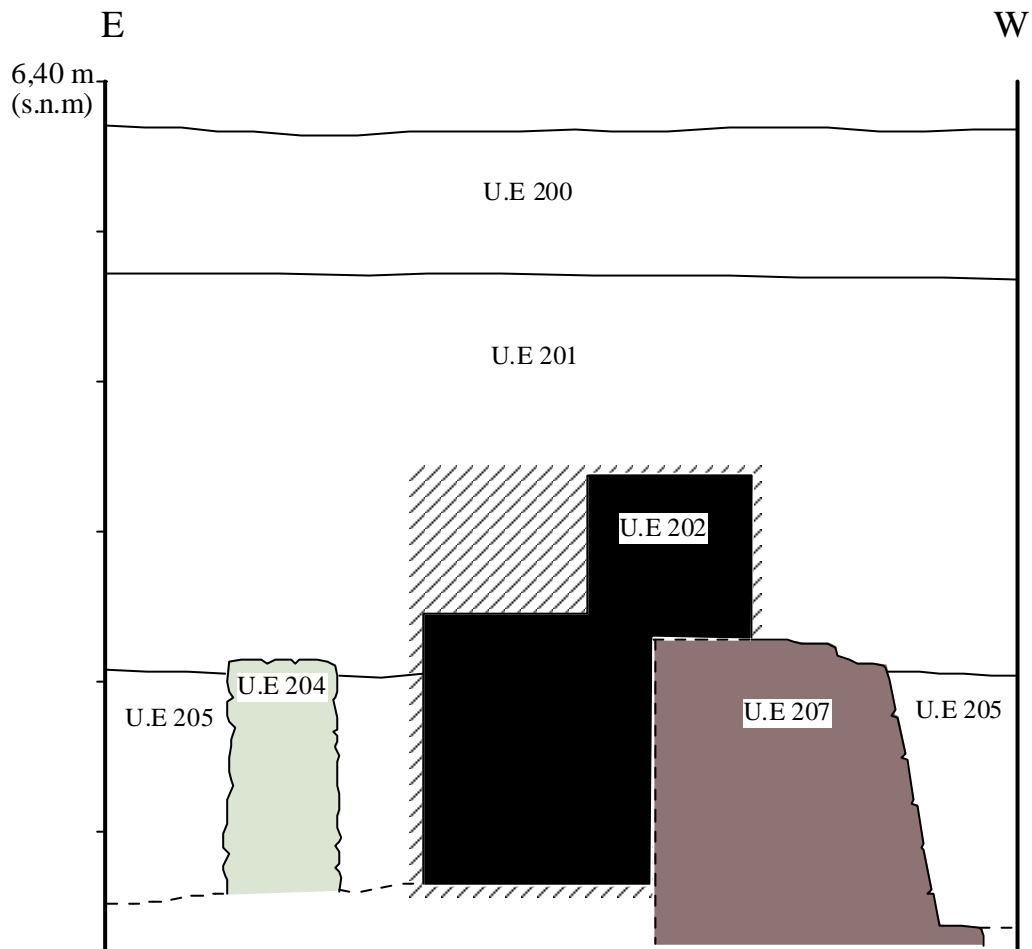
Centre i Divisió de Patrimoni
Arqueològic i Històric

ESTACIÓ DE FRANÇA, BARCELONA codi: 102/03

Alçats de la U.E 104 Escala 1:20

T E C N I C

SECCIÓ RASA 2

 Estructura de formigó

SECCIÓ RASA 1

